

68. posiedzenie

Międzyresortowej Komisji ds. Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy

Wartości NDS dla gazów występujących w podziemnych wyrobiskach górniczych

Podczas 68. posiedzenia Międzyresortowej Komisji ds. Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy 21 grudnia 2011 r. rozpatrywano wniosek Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie, działającej przy Wyższym Urzędzie Górniczym, o wyłączenie gazów występujących w podziemnych wyrobiskach górniczych: tlenku węgla, tlenku azotu, ditlenku siarki oraz siarkowodoru z rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

Wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń gazów występujących w podziemnych wyrobiskach górniczych: tlenku węgla, tlenku azotu, ditlenku siarki i siarkowodoru, ujęte w rozporządzeniu ministra gospodarki z dn. 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych (DzU z 2002 r. nr 139, poz. 1169, ze zm.) zostały przeniesione z rozporządzeń ministra pracy i polityki społecznej z dn. 1 grudnia 1989 r. (tlenek azotu, ditlenek siarki, siarkowódór) oraz z dn. 21 października 1991 r. (tlenek węgla). Oba rozporządzenia już nie obowiązują, a wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń dla wymienionych substancji zostały zweryfikowane przez Międzyresortową Komisję ds. NDS i NDN i są wprowadzone do rozporządzeń ministra pracy i polityki społecznej odpowiednio: ditlenek węgla (DzU z 2002 r. nr 217, poz. 1883), tlenek węgla i tlenek azotu (DzU z 2005 r. nr 212, poz. 1769), ditlenek siarki (DzU z 2009 r. nr 105, poz. 873) oraz siarkowódór (DzU z 2011 r. nr 274, poz. 1621).

Weryfikację wartości NDS i NDSch dla tych substancji opracowano na podstawie nowych wyników badań na ochotnikach w różnych warunkach doświadczalnych, łącznie z obciążeniem wysiłkiem fizycznym, co ma szczególne znaczenie przy pracach w wyrobiskach górniczych. Dokumentację będącą podstawą przyjętych wartości zostały opublikowane w kwartalniku Komisji „Podstawy i Metody Oceny Środowiska Pracy” (PiMOŚP): tlenek węgla – w nr 4 (50)2006, tlenek azotu – w nr 4 (46)2005, ditlenek siarki – w nr 3 (61)2009, siarkowódór – w nr 4 (70)2011, a metody oznaczania ich stężeń w postaci norm lub w publikacjach PiMOŚP.

W Unii Europejskiej Komitet Naukowy ds. Dopuszczalnych Norm Zawodowego Narażenia na Oddziaływanie Czynników Chemicznych w Pracy (Scientific Committee for Occupational Exposure Limits – SCOEL) ustalił dopuszczalne wartości wskaźnikowe narażenia zawodowego (IOELV) dla ditlenku węgla (dyrektywa 2006/15/WE, IOELV – 9000 mg/m³, Dz. Urz. UE L 38 z 9.2.2006, str. 36) oraz siarkowodoru (dyrektywa 2009/161/WE, IOELV – 7 mg/m³ i wartość krótkoterminowa – 14 mg/m³, Dz. Urz. UE L 338, z 19.12.2009, str. 87). Komitet SCOEL przy ustalaniu wartości OEL nie wyodrębnia żadnych grup zawodowych, gdyż jest to sprzeczne z definicją wartości bezpiecznych dla zdrowia i życia zatrudnionych, które są identyczne dla każdego pracownika. Polska jako członek UE zobowiązana jest do wprowadzenia tych wartości do przepisów krajowych.

Wspólna dyskusja na posiedzeniu Komisji wyjaśniła wątpliwości dotyczące niemożności ustalenia odrębnych dla górników wartości NDS i NDSch czynników szkodliwych. Przestrzeganie w zakładzie pracy

przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy wynikających z obecności szkodliwych czynników chemicznych jest związane z przestrzeganiem we wszystkich rodzajach prac prawnie obowiązujących wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń ustalonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw pracy w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia.

Na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów powołującego Międzyresortową Komisję ds. Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy (DzU z 2008 r. nr 225, poz. 1490), Komisja nie jest upoważniona do ustalania oddzielnych wartości dopuszczalnych stężeń, w tym przypadku dla wyrobisk górniczych. Nie ma więc podstaw merytorycznych, aby na stanowiskach pracy w podziemnych wyrobiskach zakładów górniczych nie były przestrzegane wartości dopuszczalnych stężeń dla 518 substancji chemicznych i 19 pyłów wymienionych w załączniku do rozporządzenia MPIP. Międzyresortowa Komisja ds. NDS i NDN nie może odstąpić od przyjętych definicji NDS i NDSch i ustalić odrębnych wyższych od chroniących zdrowie wartości dla górnictwa, bo nie leży to w jej kompetencji. Ponadto z rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej należy usunąć odstępstwo dotyczące ditlenku węgla, bo jest to zaszczość, która powoduje błędną interpretację przepisów prawa w tym zakresie.

Podczas 68. posiedzenia Międzyresortowej Komisji rozpatrywano uzasadnienia propozycji wartości dopuszczalnych stężeń przygotowane przez Zespół Ekspertów ds. Czynniki Chemiczne dla aniliny, ftalanu dibutyli (frakcja wdychalna), heksachlorocyklopentadienu, peroksoboranu (III) sodu (frakcja wdychalna) oraz pochodnych oktabromowych eteru difenyloвого (mieszanina techniczna) – frakcja wdychalna.

Po przedyskutowaniu uwag zgłoszonych przez uczestników posiedzenia, Międzyresortowa Komisja przyjęła wniosek, który został przedłożony ministrowi właściwemu do spraw pracy w sprawie zmiany wykazu najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w następującym zakresie:

– wprowadzenia do wykazu, dotychczas w nim nieuwzględnionych, wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń następujących chemicznych czynników szkodliwych dla zdrowia:

Eter oktabromodifenyłowy, mieszanina izomerów: 2,2', 3,3', 4,4', 5', 6'-; 2,2', 3,3', 4,4', 6,6'-; 2,2', 3,4,4', 5,5', 6'- [446255-38-5, 117964-21-3, 337513-72-1] – frakcja wdychalna

NDS – 0,1 mg/m³
NDSch – nie ustalono
NDSP – nie ustalono

Heksachlorocyklopentadien [77-47-4]

NDS – 0,1 mg/m³
NDSch – nie ustalono
NDSP – nie ustalono

Peroksoboran (III) sodu (nadboran sodu) i jego hydraty [11138-47-9, 15120-21-5; 10332-33-9, 10486-00-7, 13517-20-9; 7632-04-4] – frakcja wdychalna

NDS – 4 mg/m³
NDSch – 8 mg/m³
NDSP – nie ustalono

– wprowadzenia następujących zmian w wykazie wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń chemicznych czynników szkodliwych dla zdrowia:

Lp.	Nazwa i numer CAS substancji chemicznej	Najwyższe dopuszczalne stężenia w zależności od czasu narażenia w ciągu zmiany r.boczej, w mg/m ³		
		NDS	NDSch	NDSP
200.	Ftalan dibutyli – frakcja wdychalna [84-74-2]	5	–	–

Działalność Komisji w 2011 r.

Na posiedzeniu przyjęto sprawozdania z prac zespołów ekspertów oraz Międzyresortowej Komisji ds. NDS i NDN w 2011 r., a także plany pracy na 2012 r.

Działania Grupy Ekspertów ds. Pól Elektromagnetycznych w 2011 r. dotyczyły projektu nowelizacji dyrektywy 2004/40/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (polami elektromagnetycznymi). Prowadzono spotkania i konsultacje dotyczące szczegółowych rozwiązań projektu nowej dyrektywy. W „Medycynie Pracy” ukazała się publikacja członków Grupy pt. „Narażenie na pole magnetostaticzne i zagrożenia zdrowia przy obsłudze skanerów rezonansu magnetycznego” (62 (3)2011). Proces opracowywania nowego tekstu dyrektywy nie został jeszcze ukończony. Jeżeli nie zostanie on opracowany w najbliższym terminie, to od maja 2012 r. wejdzie w życie dyrektywa 2004/40/WE. Działalność Grupy Ekspertów realizowano w 2011 r. w ramach zadań służb państwowych II etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”.

W 2012 r. Grupa Ekspertów ds. Pól Elektromagnetycznych będzie kontynuowała prace nad projektem nowej dyrektywy.

Zespół Ekspertów ds. Czynników Biologicznych w 2011 r. upowszechnił przyjęte w 2005 r. propozycje normatywnych higienicznych dla szkodliwych czynników biologicznych występujących w środowisku pracy i nieprzemysłowym środowisku wewnątrz (opracowane na podstawie zaproponowanej przez ZECB „filozofię środowiskową”) oraz zaproponowane w 2010 r. dopuszczalne stopnie zanieczyszczenia mikrobiologicznego powietrza atmosferycznego. Członkowie Zespołu opublikowali rozdział pt. *Biohazards in the indoor environment – a role for threshold limit values in exposure assessment* w anglojęzycznej monografii naukowej „Management of Indoor Air Quality” (CRC Press – Taylor & Francis Group, ISBN 978-0-415-67266-5). W ramach projektu „OSHWiki” wzorowanym na strukturze, formacie i misji internetowej encyklopedii Wikipedia, został przygotowany i zaakceptowany do publikacji materiał pt. *Bioaerosols and occupational safety and health*, omawiający m.in. zasady tworzenia i rolę normatywnych higienicznych dla szkodliwych czynników biologicznych w ochronie zdrowia pracujących.

Harmonogram prac Zespołu Ekspertów ds. Czynników Biologicznych na 2012 r. przewiduje dwa spotkania Zespołu. Tematem pierwszego z nich będzie dyskusja nt. możliwości tworzenia normatywnych higienicznych dla środowisk zanieczyszczonych szkodliwymi czynnikami biologicznymi opartych na całkowitej liczbie cząstek, a nie jak do tej pory wyłącznie na liczbie cząstek żywych. Na drugim spotkaniu Zespół wraz z Grupą Ekspertów ds. Aerozoli Przemysłowych zajmie się nowelizacją dokumentacji dla pyłów mąki.

Grupa Ekspertów ds. Aerozoli Przemysłowych w 2011 r. wraz z Zespołem Ekspertów ds. Czynników Biologicznych opracowała definicje frakcji wymiarowych dla: pyłów nietoksycznych, substancji chemicznych i bioaerozoli, które będą stosowane w procesie ustalania wartości NDS, a także prac nad możliwościami pomiaru różnych frakcji. W okresie przejściowym, do 2015 r. zaproponowano stosowanie metod pomiarowych pyłu całkowitego i pyłu respirabilnego jako metod pomiarowych frakcji wdychalnej i frakcji respirabilnej. Propozycje te zostały przyjęte przez

Międzyresortową Komisję ds. NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy na 66. posiedzeniu 6 maja 2011 r. Ponadto opracowano dokumentację NDS dla frakcji respirabilnej krystalicznej krzemionki (kwarc, krystobalit) i propozycję wartości NDS na poziomie 0,05 mg/m³, a do wykazu wartości NDS zostanie wprowadzona po opracowaniu odpowiednio czulej metody oznaczania krystalicznej krzemionki.

W 2012 r. Grupa będzie uczestniczyła w opracowaniu metody oznaczania krystalicznej krzemionki, umożliwiającej oznaczanie stężeń frakcji respirabilnej krzemionki na poziomie zaproponowanej wartości NDS – 0,05 mg/m³.

Grupa Ekspertów ds. Hałasu w 2011 r. z Komitetem Technicznym nr 157 ds. Zagrożeń Fizycznych w Środowisku Pracy zakończyła prace nad polską wersją normy europejskiej PN-EN ISO 9612:2009. *Akustyka. Wyznaczanie zawodowej ekspozycji na hałas – metoda techniczna*. W ramach działalności ekspertów z Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu podjęto w ramach II etapu programu wieloletniego realizację projektu badawczego dotyczącego opracowania kryteriów oceny szkodliwości i uciążliwości hałasu infradźwiękowego (termin realizacji 2011-2013 r.). W ramach zadań w zakresie służb państwowych w programie wieloletnim podjęto w CIOPIB realizację zadania dotyczącego opracowania metody uwzględniania niepewności pomiarów w ocenie ryzyka zawodowego związanego z narażeniem na hałas ultradźwiękowy (termin realizacji 2011-2013 r.). Zadania te będą kontynuowane w 2012 r.

Grupa Ekspertów ds. Promieniowania Optycznego w 2011 r. pracowała nad zmianą rozporządzenia ministra zdrowia w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy z dnia 20 kwietnia 2005 r. oraz nad zmianą rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z ekspozycją na promieniowanie optyczne. Członkowie grupy brali również udział w organizacji seminarium dotyczącego ryzyka związanego z narażeniem na naturalne promieniowanie UV, na którym wygłosili referaty na temat sposobów jego oceny w przypadku działania promieniowania UV oraz promieniowania UV łącznie ze związkami chemicznymi, uczulającymi na nadfiolet.

W 2012 r. jest planowane przygotowanie poradnika dla pracodawców, omawiającego zagrożenie promieniowaniem optycznym na wybranych stanowiskach pracy.

Zespół Ekspertów ds. Czynników Chemicznych w 2011 r. opracował dokumentację dopuszczalnych poziomów narażenia wraz z badaniami wstępnymi i okresowymi oraz przeciwwskazaniami do zatrudnienia i wnioskami dla 14 substancji chemicznych ujętych w planie pracy Komitetu SCOEL lub w wykazie substancji priorytetowych opracowanym przez Doradczy Komitet Bezpieczeństwa, Higieny i Ochrony Zdrowia w Pracy. Substancje, w przypadku których stwierdzono niezgodność proponowanych przez SCOEL wartości OEL z obowiązującymi w Polsce wartościami NDS miały pierwszeństwo w opracowaniu propozycji wartości normatywnych w 2011 r. Na tej podstawie wytypowano 4 substancje: nadtlenek wodoru (SCOEL/SUM/134), kwas octowy (SCOEL/SUM/098), anilina (SCOEL/SUM/153) oraz pochodne oktobromowe eteru difenylowego (SCOEL/SUM/148). Z wykazu substancji priorytetowych do opracowania przez SCOEL wybrano 9: styren, 3,4-dichloroanilina, heksachlorocyklopentadien, ftalan dibutyli, trichlorek fosforu, 2-amino fenol, *N*-metyloanilina, bezwodnik octowy oraz peroksoboran (III) sodu.

Ponadto na posiedzeniach Zespołu dyskutowano wartość NDS dla frakcji respirabilnej krzemionki krystalicznej (kwarc, krystobalit) oraz definicje frakcji aerozoli. Dokumentację dla 7 substancji chemicznych, tj. styrenu, krystalicznej krzemionki, eteru oktobromodifenylowego, aniliny, heksachlorocyklopentadienu, ftalanu dibutyli oraz peroksoboranu (III) sodu przedstawiono na dwóch posiedzeniach Międzyresortowej Komisji,

które odbyły się w 2011 r. Dokumentacje dla pozostałych 7 substancji chemicznych zostaną przedstawione na kolejnych posiedzeniach Komisji w 2012 r.

W 2012 r. Zespół Ekspertów opracuje dokumentacje dla 13 substancji chemicznych wybranych na podstawie prac prowadzonych w SCOEL, projektu dyrektywy ustalającej czwarty wykaz wartości wskaźnikowych oraz listy substancji priorytetowych do opracowania wartości OEL. Będą to następujące substancje: difenylamina, triazotan (V) propa-*n*-1,2,3-triylu (nitrogluceryna), oleje mineralne – faza ciekła aerolu, octan etylu, tlenek wapnia, wodorotlenek wapnia, 2-etyloheksan-1-ol, 1,1-dichloroeten (chlorek winylidenu), cynk i jego związki nieorganiczne, pirydyna, chrom metaliczny i związki chromu (II) i (III) – w przeliczeniu na Cr, ftalan dietylu oraz ftalan dimetylu.

Międzyresortowa Komisja w 2011 r. spotykała się trzy razy. Ponadto odbyły się 2 posiedzenia Grupy Ekspertów ds. Aerozoli Przemysłowych wraz z Zespołem Ekspertów ds. Czynników Biologicznych oraz spotkanie przedsiębiorstw produkujących i stosujących kwas siarkowy (VI), przedstawicieli Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego z przedstawicielami GIS i CIOP-PIB.

Na posiedzeniach rozpatrywano:

- 12 dokumentacji wartości dopuszczalnych poziomów narażenia zawodowego przygotowanych przez Zespół Ekspertów ds. Czynników Chemicznych

- wniosek Grupy Ekspertów ds. Aerozoli Przemysłowych i Zespołu Ekspertów ds. Czynników Biologicznych o umieszczenie definicji frakcji aerozoli w rozporządzeniu w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy
- sprawozdanie z kontroli warunków pracy pracowników zatrudnionych w narażeniu na kwas siarkowy (VI) przeprowadzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną od stycznia do czerwca 2011 r.

- metody oznaczania stężeń frakcji torakalnej kwasu siarkowego (VI) w powietrzu na stanowiskach pracy

- wnioski zgłoszone do Międzyresortowej Komisji ds. NDS i NDN przez przedstawicieli polskiego przemysłu w sprawie wprowadzenia do projektu rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej dodatkowej wartości NDS dla frakcji torakalnej – 0,05 mg/m³, co jest związane z implementacją dyrektywy 2009/161/WE do prawa polskiego

- interpretację wyników pomiarów szkodliwych czynników chemicznych i fizycznych na stanowiskach pracy

- propozycję wartości dopuszczalnego stężenia (NDS) dla krzemionki krystalicznej: kwarc [14808-60-7], krystobalit [14464-46-1] – frakcja respirabilna na poziomie 0,05 mg/m³

- wniosek zgłoszony przez Wyższy Urząd Górniczy odnośnie do wartości dopuszczalnych stężeń dla gazów występujących w podziemnych wyrobiskach górniczych: ditlenku węgla, tlenku węgla, tlenku azotu, ditlenku siarki oraz siarkowodoru.

Międzyresortowa Komisja przyjęła 4 wnioski do przedłożenia ministrowi właściwemu do spraw pracy w sprawie zmiany wykazu najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (stanowiącym załącznik nr 1 i 2 do rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, zmiana DzU z 2005 r. nr 212, poz. 1769; zmiana DzU z 2007 r. nr 161, poz. 1142; zmiana DzU z 2010 r. nr 141, poz. 950) w następującym zakresie:

- wprowadzenia do załącznika nr 1 w części A i B wykazu definicji frakcji wdychalnej, torakalnej oraz respirabilnej

- wprowadzenia do załącznika nr 1 w części A wykazu wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń 4 nowych chemicznych czynników szkodliwych dla zdrowia (eter oktobromodifenylowy, mieszanina izomerów: 2,2', 3,3', 4,4', 5', 6'-; 2,2', 3,3', 4,4', 6,6'-; 2,2', 3,4,4', 5,5', 6'- [446255-38-5; 117964-21-3; 337513-72-1] – frakcja wdychalna;

heksachlorocyklopentadien, peroksoboran (III) sodu i jego hydraty, 4,4'-Tiobis (6-tert-butyl-3-metylofenol)

- wprowadzenia do załącznika nr 1 w części A wykazu zmian wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń 6 chemicznych czynników szkodliwych dla zdrowia (1,2-dibromoetan; ftalan dibutylo – frakcja wdychalna; kwas akrylowy; mangan i jego związki nieorganiczne – w przeliczeniu na Mn; styren; 1,1,2-trichloroetan)

- wartość dopuszczalnego stężenia (NDS) dla frakcji respirabilnej krzemionki krystalicznej: kwarc [14808-60-7], krystobalit [14464-46-1] na poziomie 0,05 mg/m³ została przyjęta przez Komisję, ale będzie wnioskowana do wprowadzenia do wykazu NDS po opracowaniu i opublikowaniu metody oznaczania frakcji respirabilnej krzemionki krystalicznej na poziomie zaproponowanej wartości NDS

- obniżenie wartości NDS i NDSch dla aniliny będzie dyskutowane ponownie na posiedzeniu Komisji po uzupełnieniu danych o stężeniach występujących na stanowiskach pracy w polskich przedsiębiorstwach.

W 2011 r. do ministra pracy i polityki społecznej oraz Międzyresortowej Komisji ds. NDS i NDN napłynęło wiele uwag dotyczących projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, które dotyczyły m.in. wartości NDS dla frakcji torakalnej kwasu siarkowego (VI), możliwości technicznych w zakresie wydzielenia frakcji torakalnej kwasu siarkowego (VI) z mgieł kwasu, określenia skutków społeczno-gospodarczych w układzie koszt/korzyści wejścia w życie projektu rozporządzenia, przedłużenia wejścia w życie rozporządzenia do co najmniej 6 miesięcy od ogłoszenia ze względu na wartość NDS dla frakcji torakalnej kwasu siarkowego (VI) oraz dodania zapisów dotyczących pomiarów zapylenia w podziemnych wyrobiskach zakładów górniczych. Międzyresortowa Komisja ds. NDS i NDN przygotowała odpowiedzi na zgłoszone uwagi, co pozwoliło na wdrożenie dyrektywy 2009/161/WE do prawa krajowego w obligacyjnym terminie do 18 grudnia 2011 r. Rozporządzenie ukazało się w Dzienniku Ustaw z 2011 r. nr 274, poz. 1621.

W kwartalniku Międzyresortowej Komisji ds. NDS i NDN „Podstawy i Metody Oceny Środowiska Pracy” w 2011 r. opublikowano: 21 dokumentacji proponowanych wartości dopuszczalnych wielkości narażenia zawodowego, 22 metody oznaczania w powietrzu środowiska pracy stężeń substancji chemicznych oraz 3 artykuły problemowe: *Badania zawartości metali we frakcjach pyłów emitowanych na przemysłowych stanowiskach pracy* (D. Kondej, E. Gawęda), *Kryteria zdrowotne pobierania próbek aerozoli w środowisku pracy* (E. Więcek) oraz *Nanoobiekty w środowisku pracy* (E. Jankowska). W nr. 1 (67)2011 opublikowano sprawozdanie z działalności Międzyresortowej Komisji ds. NDS i NDN w 2010 r., a w nr. 4 (70)2011 – indeksy wszystkich opublikowanych artykułów, dokumentacji i metod.

W 2012 r. są planowane trzy posiedzenia Międzyresortowej Komisji ds. NDS i NDN, na których będą dyskutowane i ustalone wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń dla ok. 15 substancji. Międzyresortowa Komisja ds. NDS i NDN zajmie się dostosowaniem krajowego wykazu NDS do projektu dyrektywy ustalającej czwarty wykaz wskaźnikowych wartości narażenia zawodowego oraz prac prowadzonych w SCOEL.

dr JOLANTA SKOWROŃ

– Sekretarz Międzyresortowej Komisji
ds. Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń
Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy

Publikacja opracowana na podstawie wyników II etapu programu wieloletniego pn. „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, finansowanego w latach 2011-2013 w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego/Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Koordynator programu: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy.